

Goede politiek in dienst van de vrede

Vredesboodschap van paus Franciscus voor 1 januari 2019

(1) Paus Franciscus begint zijn vredesboodschap met te wijzen op de zending die Jezus meegaf aan zijn leerlingen: "Als jullie een huis binnengaan, zeg dan eerst: 'Vrede voor dit huis!' Als er een vredelievend mens woont, zal jullie vrede met hem zijn; zo niet, dan zal die vrede bij je terugkeren." (Lc 10, 5-6) (...) Paus Franciscus vervolgt: "Het huis dat Jezus bedoelt, is elk gezin, elke gemeenschap, elk land, elk continent, in hun eigenheid en in hun geschiedenis. Het gaat allereerst om elke mens zonder onderscheid en zonder discriminatie. Maar het is ook ons 'gemeenschappelijk huis': de planeet waar God ons heeft geplaatst om te leven en waarvoor we met veel aandacht zorg moeten dragen."

De paus voegt er aan toe: "Dit is ook mijn wens bij het begin van het nieuwe jaar: 'Vrede aan dit huis!'"

(2) Paus Franciscus maakt duidelijk dat politiek een grote rol speelt in de opbouw van vrede. Vanaf het begin van zijn vredesboodschap maakt hij ook een duidelijk onderscheid tussen goede en slechte politiek. "De politiek is een essentieel instrument om de burgerlijke samenleving en de projecten van mensen te realiseren. Maar als de politiek niet beoefend wordt als een dienst aan de menselijke gemeenschap, kan zij een instrument worden van onderdrukking, marginalisering en zelfs van vernietiging."

(3) Paus Franciscus vervolgt: "Politiek die gebeurt in diep respect voor het leven, de vrijheid en de waardigheid van de mensen, kan een eminente vorm van naastenliefde worden." Franciscus citeert daarbij zijn voorganger Benedictus XVI, maar ook de Vietnamese kardinaal François-Xavier Nguyen Van Thuân die een aantal zaligsprekingen van de politicus schreef. Daarin staat onder meer: "Gelukkig de politicus die kan luisteren, die eendracht bevordert, die werkt voor het algemeen belang, die gewetensvol is en betrouwbaar." Paus Franciscus vervolgt: "Goede politiek staat in dienst van de vrede; zij eerbiedigt en bevordert de fundamentele mensenrechten die ook wederkerige plichten zijn. Op die manier wordt tussen de huidige en de komende generaties een band van vertrouwen en erkenning geweven."

(4) Daartegenover staat wat volgens Franciscus slechte politiek is. "Ze brengt de sociale vrede in gevaar en laat zich leiden door corruptie, ontkenning van het recht, niet eerbiedigen van gemeenschappelijke regels, illegale verrijking, misbruik van macht door geweld, zich vastklampen aan de macht, vreemdelingenhaat, racisme, de weigering om zorg te dragen voor de aarde, illegale ontginning van natuurlijke rijkdommen en misprijzen voor hen die gedwongen hun land verlaten." Heel wat van de opgesomde factoren leiden vandaag tot situaties van onvrede in belangrijke delen van de wereld.

(5) Goede politiek daarentegen moedigt de talenten van de jongere generaties aan en bevordert het vertrouwen in elkaar, zo gaat Franciscus verder. Hij citeert opnieuw Benedictus XVI, dit keer uit een toespraak in Benin in 2011: "Wat is er mooier dan de uitgestoken hand? Zij is door God gewild om aan te bieden en te ontvangen. God heeft niet gewild dat ze doodt

(cf. Gn 4,1 e.v.) of dat ze doet lijden, maar dat ze zorgt en helpt om te leven. Samen met het hart en het verstand kan ook de hand een instrument van dialoog worden.”

“Het echte politieke leven steunt op het recht en de eerlijke dialoog tussen mensen. Dit politieke leven vernieuwt zich vanuit de overtuiging dat iedere vrouw, iedere man en iedere generatie een belofte in zich meedragen die nieuwe relationele, intellectuele, culturele en spirituele energie kan vrijmaken.” Paus Franciscus stelt dat er een andere politiek is die een klimaat van wantrouwen en angst bevordert. Dit gebeurt volgens de paus wanneer men zich op zichzelf afsluit en een nationalisme huldigt dat de broederlijkheid in vraag stelt waaraan onze geglobaliseerde wereld zoveel nood heeft. “Onze samenlevingen hebben vandaag meer dan ooit nood aan ‘vredestichters’ die boodschappers en ware getuigen zijn van God de Vader die het goede en het geluk wil van de menselijke familie.”

(6) Paus Franciscus stelt duidelijk dat de opbouw van de vrede nooit kan worden herleid tot een evenwicht van macht en vrees. “De ander blijven bedreigen is hem herleiden tot een object en zijn waardigheid ontkennen. Daarom herhalen we dat de escalatie van intimidatie en ongecontroleerde verspreiding van wapens in strijd zijn met de ethiek en het nastreven van echte samenhang. De terreur die tegen de meest kwetsbare mensen wordt uitgeoefend draagt bij tot de uittocht van ganse bevolkingsgroepen op zoek naar een land waar vrede is. Politieke uitspraken die migranten van alle kwaad beschuldigen en die de armen alle hoop ontnemen zijn onverantwoord.”

Franciscus denkt ook aan kinderen in conflictzones. Eén op zes kinderen wordt getroffen door het geweld van de oorlog, en sommigen onder hen worden geronseld om kindsoldaat te worden of te worden gegijzeld door gewapende groepen. “De getuigenis van hen die zich inzetten voor de verdediging van de waardigheid en de eerbied van de kinderen is erg kostbaar voor de toekomst van de mensheid.”

(7) We vieren dezer dagen de 70ste verjaardag van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, die werd aangenomen kort na de Tweede Wereldoorlog. Franciscus citeert daarbij uit de encycliek ‘Pacem in terris’ van de heilige Johannes XXIII. Hij vervolgt: “De vrede is inderdaad de vrucht van een groot politiek project dat steunt op wederkerige verantwoordelijkheid en de onderlinge afhankelijkheid van de mensen. Zij is een uitdaging die dag na dag moet aanvaard worden. De vrede is een bekering van hart en ziel. We kunnen gemakkelijk drie onverbreekelijke dimensies van de innerlijke en de gemeenschappelijke vrede onderkennen:

- de vrede met zichzelf: door halsstarrigheid, woede en ongeduld te weigeren, en, zoals Sint-Franciscus van Sales het aanraadde, door “wat zachtheid met zichzelf” te oefenen om “wat zachtheid aan de anderen” aan te bieden;
- de vrede met de ander: de naaste, de vriend, de vreemdeling, de arme, de lijdende...; door de ontmoeting te durven aangaan en te luisteren naar de boodschap die ze meedraagt;
- de vrede met de schepping, door de grootheid van de gave van God opnieuw te ontdekken evenals de verantwoordelijkheid die ieder van ons heeft als bewoner van deze wereld, als burger en als schepper van toekomst.”

Paus Franciscus besluit: "De politiek van de vrede die de menselijke zwakheden kent en aanneemt, kan zich steeds herbronnen aan de geest van het Magnificat dat Maria, de moeder van Christus onze Verlosser en koningin van de vrede, zingt in naam van alle mensen." (Lc 1, 50-55)

Samenvatting en vertaling door Jo Hanssens, Pax Christi